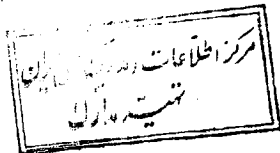

دانشگاه علوم پزشکی ایران
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

۱۳۷۴ / ۳ / ۲۸

بررسی میزان همپوشانی مجلات و مقالات چکیده نامه اکسپریمادیکا و
نمایه نامه ایندکس مدیکوس در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱

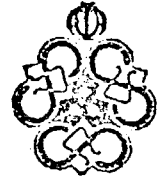
ارائه شده به دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی به عنوان بخشی از
شرایط دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته کتابداری و اطلاع رسانی
پزشکی

کیهان ورزنده

تهران - بهمن ۱۳۷۳

شماره ۲۶۷۱۹۱
تاریخ ۷/۱۲/۷۴
پست

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی ایران
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

تصویبنامه پایان نامه کارشناسی ارشد

بدینوسیله اعلام می نماید کیهان ورزنده دانشجوی دوره کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی پایان نامه خود را تحت عنوان " بررسی میزان همپوشانی مجلات و مقالات چکیده نامه اکسپرئامدیکا و نمایه نامه ایندکس مدیکوس در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸ - ۱۹۹۱ "

در تاریخ ۷۳/۱۱/۳۰ به عنوان آخرین شرط دریافت درجه کارشناسی ارشد به هیئت علمی این دانشکده ارائه نموده و مورد قبول واقع شد /ع

دکتر سیدجمال الدین طبیبی

رئیس دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

استاد راهنما : جناب آقای دکتر عباس حری
استاد مشاور : سرکارخانم معصومه سلیمی جهرمی
مشاور آمار : جناب آقای حمید حقانی
استاد داور : سرکارخانم دکتر فاطمه اسدی گرکانی

آدرس - نجف آباد ولی عصر (عج) بالاتر از ظفر نیش خیا باز شهید بابک بهرامی پلاک ۱

تلفن - ۸۰۸۸۸۲۹ - ۸۰۸۸۷۶۴ - ۲۲۲۵۹۹۰

تقدیم به :

روان پاک پدرم،
و نازنین مادرم که در راه به ثمر رساندن فرزندان خویش از
هیچ تلاشی دریغ ننمود.

تقدیم به :

بهترین دوستم، بهجت اخوان تقوی، مظهر ایثار و از
خودگذشتگی؛ بدون کمک او اتمام این پایان نامه میسر نبود.

تقدیم به :

همسر عزیزم که در زندگی مرا یآوری مهربان است،
و فرزند دلبندم، فاطمه.

سپاس

اکنون که به یاری ایزد مَنان به اتمام پژوهش خویش توفیق یافته‌ام، بر خود لازم می‌دانم که از:

- جناب آقای دکتر حری، استاد راهنما که با راهنماییهای ارزنده خود یاریم نمودند،
- سرکار خانم سلیمی جهرمی، استاد مشاور که در تمام مراحل تحصیل و پژوهش تجربیات با ارزش خویش را در اختیارم قرار دادند،
- جناب آقای حقانی، استاد آمار که در انجام مراحل آماری پژوهش تلاش نمودند،
- و سرکار خانم دکتر اسدی گرکانی، استاد داور که داوری این پایان نامه را پذیرفتند،

سپاسگزاری کرده و مراتب امتنان و قدردانی خود را به حضور کلیه اساتید ارجمند دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی که افتخار شاگردی آنان را داشته‌ام، تقدیم دارم.

همچنین از کلیه پرسنل محترم کتابخانه مرکزی علوم پزشکی ایران و کتابخانه دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی که در تمام مراحل پژوهش با محبت‌های بیدریغشان یاریم نمودند، تشکر و قدردانی می‌کنم.

چکیده پژوهش:

چکیده نامه‌ها و نمایه‌نامه‌ها از ابزارهای مهم خدمات اطلاع رسانی به شمار می‌آیند. سازمانهای تولیدکننده این ابزار براساس گرایش تخصصی، اهداف و نیاز استفاده‌کنندگان بخشی از مجلات و سایر منابع را تحت کنترل و پوشش قرار می‌دهند و مقالات و مطالب موجود در آنها را چکیده یا نمایه می‌کنند. ممکن است برخی از این مجلات و مقالات در این ابزارها مشترک باشند و اصطلاحاً بین آنها همپوشانی بوجود آید.

در این پژوهش، همپوشانی مجلات و مقالات چکیده نامه اکسرتامدیکا و نمایه‌نامه ایندکس - مدیکوس در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱ بررسی شده است.

برای تعیین همپوشانی مقالات و مجلات، براساس اطلاعات کتابشناختی دو منبع، ابتدا تعداد مقالات و مجلات هر یک از دو منبع از طریق نمایه نویسنده در منبع دیگر جستجو و شمارش گردیده و سپس مقالات و مجلات مشترک و غیرمشترک استخراج شدند. میزان همپوشانی مقالات و مجلات در دو منبع و نیز در هر یک از منابع مورد مطالعه با استفاده از روش تطبیقی، بررسی شد. نتایج نشان می‌دهد که نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس در زمینه فیزیوتراپی، مقالات بیشتری نسبت به چکیده نامه اکسرتامدیکا دارد (نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس ۶۱۴ مقاله و چکیده نامه اکسرتامدیکا ۴۴۰ مقاله تحت پوشش دارد). همچنین ایندکس مدیکوس عناوین مجلات بیشتری را دارا می‌باشد.

در مجموع، میزان همپوشانی دو منبع ۲۲/۵٪ است. میزان همپوشانی مقالات در چکیده‌نامه اکسرتامدیکا بیشتر از میزان همپوشانی در نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس است (۴۴٪ در اکسرتامدیکا و ۳۱/۶٪ در ایندکس مدیکوس).

میزان همپوشانی مجلات در هر سال در چکیده نامه اکسرتامدیکا نسبت به نمایه نامه ایندکس مدیکوس بیشتر است.

در پایان پیشنهاد شده که گرچه نمایه نامه ایندکس مدیکوس نسبت به چکیده نامه اکسرتامدیکا از پوشش مقالات و مجلات بیشتری برخوردار است لیکن بدلیل روزآمدتر بودن چکیده نامه اکسرتامدیکا و داشتن چکیده و مقالات بیشتر به زبان انگلیسی، برای یک جستجوی جامع بهتر است هر دو منبع مورد استفاده قرار گیرند.

فهرست مندرجات

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
الف	اهداء.....
ب	سپاس.....
ج	چکیده پژوهش.....
۵	فهرست مندرجات.....
ط	فهرست جداول.....
<u>فصل اول: معرفی پژوهش:</u>	
۱	۱-۱- مقدمه.....
۲	۱-۲- زمینه پژوهش.....
۴	۱-۳- بیان مسئله.....
۶	۱-۴- اهداف پژوهش.....
۶	۱-۵- اهمیت پژوهش.....
۸	۱-۶- فرضیه‌های پژوهش.....
۸	۱-۷- سؤالات پژوهش.....
۹	۱-۸- تعریف واژه‌ها.....
۱۰	۱-۹- روش پژوهش.....
۱۰	۱-۱۰- محدودیت پژوهش.....

فهرست مندرجات

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
-------------	--------------

فصل دوم: مروری بر مطالعات انجام شده:

۱۱	۱-۲- مقدمه
۱۱	۲-۲- مطالعات انجام شده در خارج از ایران
۱۹	۳-۲- مطالعات انجام شده در ایران

فصل سوم: روش پژوهش:

۲۳	۱-۳- نوع پژوهش
۲۳	۲-۳- جامعه مورد پژوهش
۲۴	۳-۳- روش گردآوری اطلاعات
۲۵	۴-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل آنها:

۲۸	۱-۴- پوشش و همپوشانی مقالات در زمینه فیزیوتراپی
۳۴	۲-۴- پوشش و همپوشانی مجلات در زمینه فیزیوتراپی
۳۹	۳-۴- روزآمد بودن نسبی منابع مورد بررسی

فهرست مندرجات

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۴۰	۴-۴- زبان مقالات منابع مورد بررسی
۴۲	۴-۵- تعیین عناوین مشترک مجلات دو منبع در زمینه فیزیوتراپی

فصل پنجم: خلاصه یافته‌ها، نتیجه‌گیری نهائی و پیشنهادات:

۴۳	۱-۵- خلاصه یافته‌ها و نتیجه‌گیری نهائی
۴۷	۲-۵- پیشنهاداتی در رابطه با پژوهش حاضر
۴۸	۳-۵- پیشنهاداتی برای پژوهشهای آینده

کتابنامه:

۴۹	فارسی
۵۱	انگلیسی

پیوستها

۵۴	پیوست شماره یک: عناوین مجلات EM بر حسب تعداد مقالات تا ۲ مقاله در
	زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱

پیوست شماره دو: عناوین مجلات IM برحسب تعداد مقالات تا ۲ مقاله در ۵۶
 زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱

پیوست شماره سه: عناوین مشترک مجلات EM و IM برحسب تعداد مقالات ۵۹
 تا ۲ مقاله در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱

چکیده به انگلیسی I

فهرست جداول

صفحهجداول

- جدول شماره ۱: توزیع فراوانی و درصد مقالات EM و IM در زمینه ۲۹
فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱
- جدول شماره ۲: توزیع فراوانی مقالات مشترک و غیرمشترک و توزیع ۳۰
همپوشانی مقالات در EM و در IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱
- جدول شماره ۳: توزیع فراوانی و درصد اشتراک مقالات EM و IM در ۳۱
یکدیگر در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱
- جدول شماره ۴: توزیع همپوشانی مقالات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی ۳۲
از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱
- جدول شماره ۵: توزیع همپوشانی مقالات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی ۳۳
از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱ (به روش SF)
- جدول شماره ۶: توزیع فراوانی و درصد مقالات غیرمشترک در EM و IM در ۳۴
زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۸۸-۱۹۹۱

فهرست جداول

<u>صفحه</u>	<u>جداول</u>
۳۵	جدول شماره ۷: توزیع فراوانی مجلات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸
۳۶	جدول شماره ۸: توزیع فراوانی مجلات مشترک و غیرمشترک و توزیع همپوشانی مجلات در EM و در IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸
۳۷	جدول شماره ۹: توزیع همپوشانی مجلات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸
۳۸	جدول شماره ۱۰: توزیع همپوشانی مجلات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸ به روش (SF)
۳۹	جدول شماره ۱۱: توزیع فراوانی و درصد روزآمد بودن مقالات در EM و IM در زمینه فیزیوتراپی از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸
۴۱	جدول شماره ۱۲: توزیع فراوانی مقالات EM و IM در زمینه فیزیوتراپی برحسب زبان مقاله از سال ۱۹۹۱-۱۹۸۸

فصل اول

معرفی پژوهش

۱-۱- مقدمه:

امروزه کمتر اهل فنی است که با اصطلاح انفجار دانش و یا انفجار اطلاعات آشنا نباشد؛ پدیده‌ای که منشأ تحولات عظیم در عرصه حیات بشری است و آگاهان را به این باور رسانده است که بدون برخورداری از یک زیربنای اطلاعاتی محکم و مناسب، به ویژه در کشورهای در حال رشد، دستیابی به اهداف توسعه غیرممکن است.

اطلاعات بدست آمده از تحقیقات اگر به طرز صحیح منتشر نشود و مورد استفاده قرار نگیرد حاصل تحقیقات به هدر می‌رود. امروزه منابع مختلفی از قبیل کتب، مجلات علمی، گزارشهای فنی، میکروفرمها، انواع دیسکها و ... برای انعکاس یافته‌های دانشمندان و پژوهشگران بکار گرفته شده است.

سازمانهای چکیده نویسی و نمایه‌سازی براساس گرایش تخصصی و اهداف سازمان و برحسب نیاز استفاده کنندگان، بخشی از اطلاعات منابع فوق را که منابع ردیف اول نامیده می‌شوند، تحت کنترل و پوشش قرار می‌دهند. چکیده نامه‌ها و نمایه‌نامه‌ها، که از آنها به عنوان منابع ردیف دوم یاد می‌شود، از خدمات ارائه شده توسط این سازمانهاست.

وجود علوم بین رشته‌ای و ارتباط نزدیک شاخه‌های مختلف علوم با یکدیگر باعث گردیده تا در برخی زمینه‌ها بین منابع اطلاعاتی مذکور همپوشانی^۱ منابع و مطالب پیش‌آید و دوباره کاری‌هایی

1. Overlap

دیده شود. این همپوشانیها از جهات مختلف مورد توجه و بررسی پژوهشگران رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی قرار گرفته است.

در این پژوهش همپوشانی دو منبع مهم و معتبر پزشکی و علوم وابسته، یعنی نمایه‌نامه ایندکس مدیکوس^۱ و چکیده‌نامه اکسپتامدیکا^۲ از نظر عناوین مجلات علمی و مقالات آنها در زمینه فیزیوتراپی بررسی شده است.

۱-۲- زمینه پژوهش :

تبادل اطلاعات در ادوار مختلف به شیوه‌های گوناگون صورت گرفته است. کتاب مهمترین وسیله ضبط و مبادله اطلاعات بعد از اختراع چاپ در قرن پانزدهم بود. با پیدایش و انتشار مجلات، به عنوان یک ابزار ارتباط علمی و اشاعه‌گزارشهای تحقیقی در قرن هفدهم، فصل تازه‌ای در زمینه اطلاع‌رسانی گشوده شد.

امروزه مبادله اطلاعات از طریق کتب، مجلات، کنفرانسها و ... انجام می‌گیرد. در میان منابع نوشتاری، مجلات و نشریات ادواری بدلیل انتشار نتایج آخرین پژوهشها و اکتشافات به صورت گزارشها و مقالات علمی، فنی و آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. از طرفی رشد فزاینده نشریات، که جزء منابع ردیف اول محسوب می‌شوند، باعث گردیده که پژوهشگران و دانشمندان قادر نباشند از کلیه یافته‌های جدید علمی آگاهی داشته باشند.

پرایس^۳ (۱۹۶۳) به روند افزایش مجلات علمی از صد عنوان در سال ۱۸۰۰ میلادی به صد هزار عنوان در سال ۱۹۵۰ اشاره می‌کند و معتقد است جمعیت دنیا هر ۵۰ سال دو برابر می‌شود

1. Index Medicus

2. Excerpta Medica

3. Price